

وضعیت استنادی انتشارات مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی و منابع طبیعی منطقه ۴ کشور در پایگاه‌های بین‌المللی اسکوپوس و وب آو ساینس

نیر خالدي

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان کرمانشاه، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرمانشاه، ایران
پست الکترونیک: nakhaledi@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۲۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۲۶

چکیده

این پژوهش از نوع علم‌سنجی است. بررسی وضعیت تولیدات علمی پژوهشگران مراکز آموزشی و پژوهشی زیرپوشش سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در منطقه ۴ کشوری در دو پایگاه بین‌المللی اسکوپوس و وب آو ساینس از ابتدا تا سال ۲۰۲۰، هدف اصلی این پژوهش بوده است. ۳۰۴ نفر از پژوهشگران این مراکز جامعه آماری پژوهش را شکل داده‌اند. ابتدا داده‌های پژوهش از سامانه علم‌سنجی^۱ سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی گردآوری شد. داده‌های کتابشناختی مقالات جامعه پژوهش از پایگاه اسکوپوس و چارک نشریات مربوط نیز از پایگاه سایماگو^۲ بازیابی و استخراج شد. برای رسم نمودارها نیز از نرم‌افزار اکسل استفاده شده است. براساس میانگین استناد به تولیدات علمی مراکز، رتبه اول در پایگاه استنادی اسکوپوس به ایلام و در پایگاه استنادی وب آو ساینس به لرستان اختصاص یافته است. بر مبنای شاخص هرش، بیتا ناصری (از کرمانشاه) در پایگاه استنادی وب آو ساینس جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در پایگاه استنادی اسکوپوس نیز بیتا ناصری و سید حسین صباغ‌پور (از همدان) در جایگاه اول قرار دارند. مجید توکلی (از لرستان) جایگاه اول شاخص جی ایندکس را در هر دو پایگاه استنادی به خود اختصاص داده است. در نتیجه تحلیل چارک‌ها، محمد جعفری (از لرستان) بیشترین تولید علمی چارک اول را داشته است. بیشترین تولید چارک دوم نیز به محمد جعفری و مجید توکلی (از لرستان) اختصاص دارد. چاپ ۵۴/۹۵ درصدی مقالات در نشریات دو چارک بالایی بیانگر رشد کیفی مقالات است.

کلیدواژه‌ها: علم‌سنجی؛ تولیدات علمی؛ پایگاه‌های استنادی؛ مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی و منابع طبیعی؛ منطقه ۴ کشور.

1 . <http://scientometric.areeo.ac.ir>

2 . <https://www.scimagojr.com>

مقدمه

بررسی‌های علم‌سنجی با استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی، یکی از کاربردی‌ترین روش‌های ارزیابی تولیدات علمی در سازمان‌ها و مراکز علمی و از شاخص‌های مهم رتبه‌بندی کشورها است (بشیری، بهمن‌آبادی و حکیمی، ۱۳۹۸). آگاهی از روند اطلاعات علمی تولیدشده، به درک موانع و مشکلات و برآورد استعدادها، قابلیت‌ها و کاستی‌ها کمک می‌کند و این نیز یاری‌رسان مدیران در تدوین خط‌مشی پژوهشی است. گوگل اسکالر، اسکوپوس، وب‌آوساینس سه پایگاه مهم در حوزه اطلاعات کتابشناختی منابع هستند (خداجوی و پورعباس قهرمانی، ۱۳۹۹). در سامانه علم‌سنجی^۱ سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، جدیدترین داده‌ها از این سه پایگاه استنادی بین‌المللی استخراج شده و بر مبنای آن‌ها شاخص‌های علم‌سنجی محاسبه می‌شود.

چارک^۲ یا به اختصار Q شاخصی است که برای تقسیم‌بندی جامعه آماری به چهار بخش (Q۴، Q۳، Q۲، Q۱) استفاده می‌شود. معمولاً در بسیاری از ارزشیابی‌ها، مجلات Q۱ و Q۲ به عنوان مجلات پرمیاز محاسبه می‌شوند. در بررسی اعتبار مجله انتخابی برای چاپ مقاله، علاوه بر ضریب تأثیر مجله، چارک مجلات نیز با اهمیت است. شوربختانه بسیاری از پژوهشگران فقط به ضریب تأثیر نشریات توجه دارند در حالی که در رشته‌های مختلف، ارزش ضریب تأثیر متفاوت است. لازم به گفتن است که به دلیل تفاوت در شاخص‌های ارزیابی، نمره چارک در پایگاه‌های اسکوپوس و آی.اس.آی. ممکن است متفاوت باشد (اشکنی‌پور، خداجوی و پورعباس قهرمانی، ۱۳۹۹)

در حوزه کشاورزی، منابع طبیعی و امور دام، علاوه بر دانشگاه‌ها و سازمان‌های فعال در سطح کشور در سازمان

تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی نیز هر ساله پژوهش‌های ارزشمندی انجام می‌شود. در این پژوهش، وضعیت تولیدات علمی پژوهشگران، استناد به مقالات و شاخص هرش مراکز تابعه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در منطقه ۴ کشور در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی بررسی می‌شوند. مراکز آموزشی و پژوهشی تابعه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در ایلام، لرستان، خوزستان، مرکزی، همدان، صفی‌آباد و کرمانشاه در منطقه ۴ کشوری قرار دارند. هدف آن است تا سهم هر پژوهشگر و مرکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی و منابع طبیعی این منطقه از کل تولیدات سازمان مشخص شود. تعیین نشریاتی که بیشترین سهم را در نشر تولیدات علمی مراکز این مناطق داشته‌اند، تعیین میزان استناد به تولیدات علمی، میزان استناد به ازای هر مقاله، و تعیین شاخص هرش مراکز تابعه سازمان در منطقه ۴ کشور تا سال ۲۰۲۰ از دیگر اهداف پژوهش حاضر است. در این راستا، وضعیت تولیدات علمی ۳۰۴ نفر از پژوهشگران، تعداد استنادها، شاخص هرش و پژوهشگران برتر سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در منطقه ۴ کشور در دو پایگاه یادشده تا سال ۲۰۲۰ بررسی شده است. از این تعداد پژوهشگر ۱ نفر استاد، ۲۳ نفر دانشیار، ۱۲۴ نفر استادیار، ۷۵ نفر مربی، ۸۱ نفر محقق غیر هیئت علمی هستند^۳.

روش این پژوهش علم‌سنجی است. داده‌های مورد استفاده پژوهش از سامانه علم‌سنجی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، پایگاه‌های سایماگو و اسکوپوس گردآوری شده است. برای یافتن داده‌های مورد نیاز، چند مرحله جستجو شد. ابتدا مشخصات تولیدات علمی جامعه پژوهش (تعداد مقالات، تعداد استنادات، شاخص هرش، جی‌ایندکس، استناد به ازای هر مقاله) در هر دو پایگاه استنادی یاد شده و در ۲ بخش

۱. در این سامانه پژوهشگران می‌توانند علاوه بر درج مشخصات عمومی، تولیدات علمی خود را بر اساس شاخص‌هایی مانند تعداد مقالات، تعداد کل استنادات دریافت شده، میانگین استناد به ازای هر مقاله و شاخص هرش و جی‌ایندکس مشاهده کنند.

2. Quartile

۳. این گزارش در خرداد ماه ۱۴۰۰ از سامانه علم‌سنجی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی استخراج شده است.

جداگانه «مراکز» و «پژوهشگران»، از سامانه علم‌سنجی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی استخراج و به نرم‌افزار اکسل منتقل و تجزیه و تحلیل شد. برای شناسایی پژوهشگران برتر و بررسی چارک مقالاتی که سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تا سال ۲۰۲۰ به چاپ رسانده است، مقالات مربوط به این سال‌ها (۵۳۵ عنوان) در ۲۸۲ عنوان نشریه از پایگاه اسکوپوس بازیابی شد. برای تعیین چارک نشریات این مقالات، نام آن‌ها در پایگاه سایماگو جستجو و چارک آن‌ها استخراج شد. از ۵۳۵ عنوان مقاله، تعداد ۱۲۷ عنوان در چارک اول و تعداد ۱۶۷ عنوان در چارک دوم قرار داشتند.

بررسی پیشینه‌های موجود نشان می‌دهد که در سال‌های مختلف، پژوهش‌هایی مشابه با پژوهش حاضر انجام شده است. روبرگ و کُت^۱ (۲۰۱۱) در پژوهشی بر اساس داده‌های پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس نشان دادند که از مجموع ۲۰ میلیون تولیدات علمی دانشکده‌های کشاورزی و دامپزشکی کانادا در سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۰، حوزه‌های کشاورزی و دامپزشکی با بیش از ۸۰۰ هزار مقاله بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. دانشگاه‌های گولف، ساسکاچوان و آلبرتا، هر سه از کانادا، به ترتیب پرکارترین دانشگاه‌ها و کشورهای آمریکا (با ۲۰۰ هزار مقاله)، چین (با ۸۶ هزار مقاله) و انگلستان (با ۵۱ هزار مقاله) پرکارترین کشورها بوده‌اند. کشور ایران نیز با ۱۰ هزار مقاله در جایگاه بیستم جهان قرار گرفته است. سهم ایران از ۰/۴ درصد در سال ۲۰۰۳ به ۲/۲ درصد در سال ۲۰۱۰ افزایش یافته است. پژوهش سورویس^۲، موهان^۳، کادمانی^۴ و بهانومورتی^۵ (۲۰۱۴) در زمینه بررسی وضعیت انعکاس انتشارات حوزه مواد غذایی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس در سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۲ حاکی از آن است که ۱۷۵۱۱ مدرک علمی منتشر شده است که در مجموع ۲۳۵۱۶۶ استناد دریافت کرده‌اند. کشور ایران با انتشار ۲۲۲ مدرک در جایگاه بیست و چهارم این بررسی قرار داشته است. شه‌میرزادی و گیلوری (۱۳۹۷) در پژوهش خود ضمن

ارزیابی برون‌دادهای پژوهشگران سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی بین سال‌های ۱۹۶۱ تا ۲۰۱۵، تعداد ۶۳۶۱ تولیدات علمی را بررسی کرده‌اند. نتیجه آنکه در سال‌های بررسی شده، انتشار مقالات سازمان نیز روندی افزایشی داشته است. پژوهشگران این سازمان در تولیدات علمی خود به ترتیب با کشورهای مالزی، آمریکا و آلمان بیشترین همکاری را داشته‌اند. دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه تهران و دانشگاه تربیت مدرس، از جمله دانشگاه‌های داخلی بودند که با پژوهشگران این سازمان بیشتر همکاری کرده‌اند. بیشترین مقالات پژوهشی در زمینه کشاورزی و علوم زیستی بوده است. نتایج پژوهش شه‌میرزادی، گیلوری و یوسفی (۱۳۹۴) نشان داد که پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی با فراوانی ۷/۰۴ درصد بیشترین تولید علمی را داشته است. تعداد کل استناد به تولیدات علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی ۱۰۷۸۲ و شاخص هرش سازمان در تولیدات علمی ۳۶ بوده است. پژوهشگران این سازمان با پژوهشگران آمریکایی (۲۰۰ مورد) بیشترین هم‌تالیفی و مشارکت را داشته‌اند. تعداد کمی اطلاعات علمی تولیدشده پژوهشگران سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۱۱ در پایگاه اطلاعاتی وب‌آوساینس روندی صعودی داشته است. یافته‌های بشیری (۱۳۹۸) نیز بیانگر انتشار ۷۴۴ عنوان مقاله در ۱۵۱ عنوان نشریه بوده است.

گرچه در برخی از این پژوهش‌ها وضعیت علم‌سنجی مؤسسات و واحدهای تابعه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی بررسی شده است، اما تاکنون در هیچ‌یک از پژوهش‌ها وضعیت علم‌سنجی پژوهشگران مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی و منابع طبیعی منطقه ۴ کشور به‌طور خاص بررسی نشده است.

1. Roberge & Coast

2. Surwase

3. Mohan

4. Kademani

5. Bhanumurthy

دستاوردها

یافته‌های این پژوهش بر اساس تولیدات علمی، تعداد استنادها، نسبت تولیدات علمی به پژوهشگران، متوسط استنادها به تولیدات علمی و شاخص هرش هر یک از مراکز پژوهشی و

آموزشی تابعه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در منطقه ۴ کشوری در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و وب‌آوساینس است.

جدول ۱. وضعیت انتشار و استناد به مقالات و شاخص هرش منطقه ۴ کشور در پایگاه‌های استنادی

ردیف	مرکز آموزشی / تحقیقاتی	تعداد پژوهشگران	تعداد تولیدات علمی		نسبت تولیدات علمی به پژوهشگران				متوسط استنادها به تولیدات علمی		شاخص هرش	
			ورژ آوساینس	ورژ اسکوپوس	ورژ آوساینس	ورژ اسکوپوس	ورژ آوساینس	ورژ اسکوپوس	ورژ آوساینس	ورژ اسکوپوس		
۱	ایلام	۲۵	۳۶	۲۱	۰/۸۴	۱/۴۴	۳۷۸	۸۹	۱۰/۵۰	۴/۲۳	۱۱	۷
۲	لرستان	۵۹	۹۸	۳۴	۰/۵۷	۱/۶۶	۹۴۵	۴۲۰	۹/۶۴	۱۲/۳۵	۱۷	۱۲
۳	خوزستان	۴۶	۶۷	۳۶	۰/۷۸	۱/۴۵	۵۸۵	۳۲۴	۸/۷۳	۹	۱۳	۱۰
۴	مرکزی	۳۳	۵۳	۳۵	۱/۰۶	۱/۶۰	۴۷۲	۲۷۶	۸/۹۰	۷/۸۸	۱۳	۱۰
۵	همدان	۴۸	۷۲	۳۵	۰/۷۲	۱/۵۰	۵۵۲	۳۴۹	۷/۶۶	۹/۹۷	۱۴	۱۱
۶	صفی‌آباد	۴۰	۸۴	۲۹	۰/۷۲	۲/۱۰	۵۵۴	۳۳۲	۶/۵۹	۱۱/۴۴	۱۳	۱۰
۷	کرمانشاه	۵۳	۱۵۱	۸۲	۱/۵۴	۲/۸۴	۹۷۷	۶۴۷	۶/۴۷	۷/۸۹	۱۶	۱۴

بر اساس جدول ۱، کرمانشاه با میانگین ۲/۸۴، صفی‌آباد ۲/۱۰ و لرستان ۱/۶۶ به ترتیب بیشترین نسبت تولیدات علمی به پژوهشگران را در پایگاه استنادی اسکوپوس به خود نسبت داده‌اند. از نظر میانگین استناد به تولیدات علمی، ایلام با میانگین ۱۰/۵۰ در بالاترین رتبه و کرمانشاه با میانگین ۶/۴۷ در پایین‌ترین رتبه قرار گرفته‌اند. نسبت تولیدات علمی به پژوهشگران در پایگاه استنادی وب‌آوساینس به ترتیب در کرمانشاه ۱/۵۴، مرکزی ۱/۰۶، و در ایلام ۰/۸۴ است. از نظر میانگین استناد به تولیدات علمی، لرستان با میانگین ۱۲/۳۵ در بالاترین رتبه و ایلام

با میانگین ۴/۲۳ در پایین‌ترین رتبه قرار گرفته‌اند. بخشی از نتایج پژوهش‌های پژوهشگران سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در قالب مقاله منتشر می‌شوند. برخی از این مقالات در نشریات بین‌المللی و معتبری منتشر شده‌اند که در پایگاه‌های اطلاعاتی نمایه می‌شوند. در جدول ۲ وضعیت تولیدات علمی، تعداد استنادها، شاخص هرش و ارجاع به ازای هر مقاله پژوهشگران برتر منطقه ۴ کشور در پایگاه استنادی بین‌المللی اسکوپوس و وب‌آوساینس نشان داده شده است:

جدول ۲. وضعیت تولیدات علمی پژوهشگران منطقه ۴ کشور در پایگاه اسکوپوس

ردیف	پژوهشگران	مرکز آموزشی / تحقیقاتی	تعداد تولیدات علمی	تعداد استنادها	شاخص هرش	شاخص G-Index	استناد به ازای هر مقاله
۱	بیبا ناصری	کرمانشاه	۳۶	۲۳۷	۱۰	۱۳	۶/۵۸
۲	سید حسین صباغ‌پور	همدان	۱۲	۳۵۳	۱۰	۱۲	۲۹/۴۱
۳	محمد آرمیون	ایلام	۱۲	۲۸۰	۹	۱۲	۲۳/۳۳
۴	مجید توکلی	لرستان	۲۸	۳۳۸	۸	۱۸	۱۲/۰۷
۵	منا طهماسبی	مرکزی	۱۴	۱۶۳	۸	۱۲	۱۱/۶۴
۶	کیوان کریمی	صفی‌آباد	۲۰	۱۵۱	۷	۱۲	۷/۵۵
۷	عیسی ارجی	کرمانشاه	۱۵	۸۲	۶	۸	۵/۴۶
۸	حامد منصوری	همدان	۹	۱۱۸	۶	۹	۱۳/۱۱

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول ۲ و در پایگاه استنادی اسکوپوس، از نظر شاخص هرش، بیبا ناصری از کرمانشاه و سید حسین صباغ‌پور از همدان با شاخص هرش ۱۰ در جایگاه اول، محمد آرمیون از ایلام با شاخص هرش ۹ در جایگاه دوم، منا طهماسبی از استان مرکزی و مجید توکلی از لرستان هر یک با شاخص هرش ۸ در جایگاه سوم قرار گرفته‌اند. سید حسین صباغ‌پور از استان همدان با ۲۹/۴۱، محمد آرمیون از ایلام با

۲۳/۳۳ و حامد منصوری با ۱۳/۱۱ از لرستان بیشترین استناد به ازای هر مقاله را داشته‌اند. همچنین بر مبنای شاخص جی ایندکس، مجید توکلی از لرستان با شاخص ۱۸ جایگاه اول، بیبا ناصری از کرمانشاه با شاخص ۱۳ جایگاه دوم و سید حسین صباغ‌پور از همدان، محمد آرمیون از ایلام، منا طهماسبی از مرکزی و کیوان کریمی از صفی‌آباد با شاخص ۱۲ جایگاه سوم را کسب کردند.

جدول ۳. وضعیت تولیدات علمی پژوهشگران منطقه ۴ کشور در پایگاه وب آو ساینس

ردیف	پژوهشگران	مرکز آموزشی / تحقیقاتی	تعداد تولیدات علمی	تعداد استنادها	شاخص هرش	شاخص G-Index	استناد به ازای هر مقاله
۱	بیبا ناصری	کرمانشاه	۳۰	۱۷۳	۹	۱۱	۵/۷۷
۲	مجید توکلی	لرستان	۱۲	۲۸۷	۷	۱۲	۲۳/۹۲
۳	منا طهماسبی	مرکزی	۱۲	۱۰۶	۷	۱۰	۸/۸۳
۴	سید حسین صباغ‌پور	همدان	۹	۲۶۵	۷	۷	۲۹/۴۴
۵	حامد منصوری	همدان	۹	۱۱۰	۶	۹	۱۲/۲۲
۶	سید محمود طبیب غفاری	صفی‌آباد	۷	۲۰۶	۶	۷	۲۹/۴۳

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول ۳ در پایگاه استنادی وب آو ساینس، بیبا ناصری از کرمانشاه با شاخص هرش ۹ در جایگاه اول، مجید توکلی از لرستان، منا طهماسبی از استان مرکزی و سید حسین صباغ‌پور از همدان با شاخص هرش ۷

در جایگاه دوم، حامد منصوری از همدان و سید محمود طبیب غفاری از صفی‌آباد در جایگاه سوم قرار گرفته‌اند. سید حسین صباغ‌پور از همدان با میانگین ۲۹/۴۴، سید محمود طبیب غفاری از صفی‌آباد با میانگین ۲۹/۴۳ و مجید توکلی از لرستان با

اول، بیتا ناصری از کرمانشاه با شاخص ۱۱ در جایگاه دوم و منا طهماسبی از مرکزی با شاخص ۱۰ در جایگاه سوم قرار دارند. در جدول ۴ فهرست تعدادی از نشریات چارک اول مربوط به مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی منطقه ۴ کشور تا سال ۲۰۲۰ به ترتیب تعداد استناد ارایه شده است:

میانگین ۲۳/۲ بیشترین استناد به ازای هر مقاله را داشته‌اند. در پایگاه اسکوپوس همدان و کرمانشاه هریک با ۲ پژوهشگر، و در پایگاه وب‌آوساینس همدان با دو پژوهشگر بیشترین تعداد پژوهشگران برتر را به خود اختصاص داده‌اند. براساس شاخص جی ایندکس نیز مجید توکلی از لرستان با شاخص ۱۲ در جایگاه

جدول ۴. نشریات چارک اول (Q1) مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی (منطقه ۴ کشور) تا سال ۲۰۲۰

ردیف	عنوان مقاله	سال نشر	نویسندگان	عنوان نشریه
1	Validation and testing of the AquaCrop model under full and deficit irrigated wheat production in Iran	2011	Andarzian, B., Bannayan, M., Steduto, P., (...), Barati, M.A., Rahnama, A.	Agricultural Water Management
2	Development of a simple device for dispersive liquid-liquid microextraction with lighter than water organic solvents: Isolation and enrichment of glycyrrhizic acid from licorice	2009	Hashemi, P., Beyranvand, S., Mansur, R.S., Ghiasvand, A.R.	Analytica Chimica Acta
3	The influence of vernalization and daylength on expression of flowering-time genes in the shoot apex and leaves of barley (<i>Hordeum vulgare</i>)	2009	Sasani, S., Hemming, M.N., Oliver, S.N., (...), Peacock, W.J., Trevaskis, B.	Journal of Experimental Botany
4	The effect of distillation methods and stage of plant growth on the essential oil content and composition of <i>Satureja rechingeri</i> Jamzad	2007	Sefidkon, F., Abbasi, K., Jamzad, Z., Ahmadi, S.	Food Chemistry
5	Reconstructing community assembly in time and space reveals enemy escape in a western paleartic insect community	2012	Stone, G.N., Lohse, K., Tavakoli, M., (...), Askew, R.R., Hickerson, M.J.	Current Biology

کیوان کریمی از صفی آباد با ۶ عنوان مقاله و سه پژوهشگر از کرمانشاه (عیسی ارجی، شهریار ساسانی و بیتا ناصری) هر یک با ۴ عنوان مقاله بیشترین سهم تولیدات علمی چارک اول را به خود اختصاص داده‌اند.

در جدول ۵ فهرست تعدادی از نشریات چارک اول مربوط به مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی منطقه ۴ کشور تا سال ۲۰۲۰ به ترتیب تعداد استناد ارایه شده است:

با استناد به یافته‌های پژوهش که مبتنی بر داده‌های استخراج شده از پایگاه استنادی اسکوپوس تا سال ۲۰۲۰ است، ۵۳۵ اثر علمی در ۲۸۲ عنوان نشریه در زمینه کشاورزی، منابع طبیعی و امور دام تولید شده است. نتایج تحلیل چارک اول تولیدات علمی مراکز نشان می‌دهد که از مجموع ۱۲۷ عنوان مقاله منتشر شده در نشریات چارک اول، بیشترین تعداد به ترتیب به لرستان (۳۰ عنوان)، کرمانشاه (۲۹ عنوان) و خوزستان (۱۸ عنوان) تعلق دارد. محمد جعفری از لرستان با ۹ عنوان مقاله،

جدول ۵. نشریات چارک دوم (Q۲) مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی (منطقه ۴ کشور) تا سال ۲۰۲۰

ردیف	عنوان مقاله	سال نشر	نویسندگان	عنوان نشریه
1	Efficiency of screening techniques for evaluating durum wheat genotypes under mild drought conditions	2010	Armiom, M.	International Journal of Plant Production
2	Hydrodistillation-solvent microextraction and GC-MS identification of volatile components of <i>Artemisia aucheri</i>	2007	Hashemi, P., Abolghasemi, M.M., Fakhari, A.R., Ebrahimi, S.N., Ahmadi, S.	Chromatographia
3	Evaluation of biocontrol potential of <i>Pseudomonas</i> and <i>Bacillus</i> spp. against <i>Fusarium</i> wilt of chickpea	2012	Karimi, K., Amini, J., Harighi, B., Bahramnejad, B.	Australian Journal of Crop Science
4	Molecular machineries of pH dysregulation in tumor microenvironment: Potential targets for cancer therapy	2017	Asgharzadeh, M.R., Barar, J., Pourseif, M.M., (...), Mashayekhi, M.R., Omid, Y., Y.	BioImpacts
5	Large scale spatial variability of accumulated cadmium in the wheat farm grains	2011	Jafarnejadi, A.R., Homae, M., Sayyad, G., Bybordi, M.	Soil and Sediment Contamination

توصیه‌ها

برای ارتقای وضعیت تولیدات علمی و میزان استناددهی به مقالات موارد زیر پیشنهاد می‌شوند:

۱. برای افزایش شاخص هرش مراکز، پژوهشگران باید سطح کیفی مقالات خود را ارتقاء داده و آن‌ها را در نشریات معتبر ملی و بین‌المللی منتشر کنند؛

۲. همه اعضای هیئت علمی و پژوهشگران مراکز آموزشی و پژوهشی تابعه سازمان در شبکه‌های اجتماعی علمی مانند ریسرچ گیت، لینکدین، آکادمیا و گوگل اسکالر عضو شوند؛

۳. پژوهشگران برای چاپ مقالات خود در نشریه‌های معتبر داخلی و خارجی، باید به چارک نشریات توجه ویژه داشته باشند.

قدردانی

از همکار ارجمندم در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی جناب آقای ناصر اشکنی پور بسیار سپاسگزارم، چراکه انجام این پژوهش بدون مساعدت و راهنمایی‌های ایشان بسیار مشکل می‌نمود.

در بررسی مقالات چارک دوم (۱۶۷ عنوان)، بیشترین تعداد مقاله به ترتیب به لرستان (۴۱ عنوان)، کرمانشاه (۳۸ عنوان) و صفی‌آباد و خوزستان (هر کدام با ۲۳ عنوان) اختصاص دارد. مجید توکلی و محمد جعفری از لرستان هر یک با ۸ عنوان مقاله، رضا سلیمانی از ایلام با ۷ عنوان و کیوان کریمی از صفی‌آباد با ۶ عنوان مقاله بیشترین تولیدات علمی چارک دوم را به خود اختصاص داده‌اند.

بیشترین تعداد مقاله چارک اول در نشریه *Crop Protection* با انتشار ۶ عنوان مقاله و بیشترین تعداد مقاله چارک دوم در نشریه *Journal of Phytopathology* با ۸ عنوان مقاله چاپ شده است. از مجموع ۵۳۵ عنوان مقاله چاپ شده در نشریات چارک‌های مختلف، تعداد ۱۲۷ عنوان مقاله (۲۳/۷۳ درصد) در مجله‌های چارک اول و تعداد ۱۶۷ عنوان مقاله (۳۱/۲۱ درصد) در نشریات چارک دوم منتشر شده‌اند. لذا با توجه به مجموع مقالات چارک اول و دوم می‌توان گفت ۵۴/۹۵ درصد از مقالات در نشریاتی به چاپ رسیده‌اند که به دو چارک بالایی نشریات تعلق داشته‌اند. زمینه‌های موضوعی زراعت و اصلاح نباتات (۲۴/۴۸ درصد) و گیاه‌پزشکی (۲۵/۹۷ درصد)، بیش از دیگر موضوعات (۵۰/۴۵ درصد از کل تولیدات علمی) موردعلاقه نویسندگان بوده است.

منابع

- اشکنی پور، ناصر؛ خداجوی، محمد و پورعباس قهرمانی، مریم (۱۳۹۹). تحلیل چارک اول و دوم تولیدات علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در سال ۲۰۱۹. *پژوهش نامه دانش شناسی کشاورزی*، ۱ (۷)، ص ۲۶-۲۵.
- بشیری، جواد؛ بهمن آبادی، علیرضا و حکیمی، هوشنگ (۱۳۹۸). وضعیت تولیدات علمی پژوهشگران حوزه آفات گیاهی ایران در اسکوپوس. *مجله ترویجی علوم و فناوری اطلاعات کشاورزی*، ۲ (۱)، ص ۷۵-۸۸. DOI:10.22092/AISTJ.2019.127285.1031
- خداجوی، محمد و پورعباس قهرمانی، مریم (۱۳۹۹). وضعیت انتشار و استناد به مقالات و شاخص هرش واحدهای تابعه سازمان در پایگاه های استنادی آی.اس.آی، اسکوپوس و گوگل اسکالر در سامانه علم سنجی. *پژوهش نامه دانش شناسی کشاورزی*، ۱ (۷)، ص ۵.
- شهمیرزادی، طیبه (۱۳۹۷). ارزیابی برون دادهای علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در پایگاه استنادی اسکوپوس. *مجله ترویجی علوم و فناوری اطلاعات کشاورزی*، ۱ (۲)، پاییز و زمستان، ۱۱-۲۸. DOI:10.22092/AISTJ.2018.116610
- شهمیرزادی، طیبه؛ گیلوری عباس و یوسفی، احمد (۱۳۹۴). بررسی وضعیت انتشار و استناد به تولیدات علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در پایگاه اطلاعاتی وب آو ساینس. *نشریه دامپزشکی (پژوهش و سازندگی)*، شماره ۱۰۹، ص ۷۰-۸۲. DOI:10.22092/vj.2015.103033
- گیلوری، عباس (۱۳۹۷). اسکوپوس و وضعیت تولیدات علمی مراکز تحقیقاتی و آموزشی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی. *مجله ترویجی علوم و فناوری اطلاعات کشاورزی*، ۱ (۱)، بهار و تابستان، ص ۱-۱۷.
- DOI:10.22092/AISTJ.2018.115529
- Roberge, G. and Cote, G. (2012). *Assessment of the scientific output of the members of Canadian faculties of agriculture & veterinary medicine*. Montreal: Science-Metrix, 27 p.
- Surwase, G. Mohan, L., Kademani, B. S. and Bhanumurthy, K. (2014). Research Trends on Food Preservation: A Scientometric Analysis, *Journal of Library & Information Technology*, 34 (3), 257-264. DOI: 10.14429/djlit.34.5979.

Status of publication citations of Agricultural & natural resources training & research centers in region 4 in Scopus and Web of Science

Naier Khaledi

Master of Knowledge & Information Science, Kermanshah Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, Agricultural Research, Education & Extension Organization (AREEO), Kermanshah, Iran.

Abstract

This article is scientometric research. The main purpose of this study was to investigate the status of scientific production of 4 country zone researchers which are working in research and educational centers affiliated to Agricultural research, Education and Extension Organization (AREEO) in Scopus and Web of Science from the beginning to 304 .2020 researchers from 4 country zone composed The population of the study.

Research data were collected from the scientometric system of the AREEO organization. Research community articles were retrieved from Scopus and then quarters of relevant publications were extracted from the Saimago database. Indeed the charts were made by Excel.

Based on the average citations of the scientific productions of the centers, the first rank of the Scopus and Web of Science citation databases was signed to Iilam and Lorestan, respectively. According to the H-index, bita naseri (from Kermanshah) took first place in the Web of Science citation database and Bita Naseri and Seyed Hossein Sabbaghpour (from Hamedan) in the first place of Scopus citation database. Majid Tavakoli (from Lorestan) has the first place in the G-index in both citation databases. Along with quartile analysis, Mohammad Jafari (from Lorestan) had the most first quartile scientific production. Mohammad Jafari and Majid Tavakoli (from Lorestan) also had the most second quart production. Overall, the publication of %54.95 of the articles in the top two quarters publications indicates the qualitative growth of these articles.

Keywords: Scientometric; Scientific Products; Citation databases; agricultural & natural resources training and research centers; Region 4.